

Védelmet kérünk a háziurak basáskodása ellen

Hogyan játsszák ki a hatóság rendeleteit? — A főkapitány orvoslást ígér

(Saját tudósítónktól.) Mikor a lakbérrendelet és felmondást korlátozó rendelet élebe lépett, azt hitték a naiv emberek, hogy most már gyöngyélet lesz a pesti lakóé. Nem vonjuk kétségbe egy pillanatig sem ennek a rendeletnek szükséges, hasznos és közérdekű voltát, de akik azt hitték, hogy most már azután véget ér a háziurak csatlósai, a házmesterek, önkényeskedése, terrorja a boldogtalan lakóval szemben, azok alaposan és keserűen csalódtak. A háziurak most, hogy a konjunktúra kihasználásában kötve vannak, minden elképzelhető módon vezálják lakóik amugy sem rózsás életét s a rendelet világos paragrafusainak sokszor nyíltan ellenszegülve, általános offenzívát indítottak mindazokon a frontokon, amelyek a törvényes szabályok áttörésének sikere reményében vehették fel a harcot. Kezdték a hatóságokon, a belügyminisztériumnál, a fővárosonál, a rendőrségen, amelyeket a béremelésnek bizonyos esetekben való megengedésére, a felmondási lehetőségek megkönnyítésére iparkodtak a legkülönbözőbb érvekkel rávenni s mivel itt a front mindegyikéig megingathatatlanak bizonyult, a torturák tank-rajával, a felháborító szekaturák pergőtűzével, arasztották el a lakók frontját abban a szilárd hitben, hogy ez nem lesz olyan bevehetetlen „Hindenburg-vonal”, amelyet egy ilyen általános roham el ne tudna pusztítani.

A lakók jóformán tehetetlenül állanak ezzel az ostrommal szemben s ma már újra ott tartunk, hogy a hatóságok, de főleg a rendőrség sürgős közbelépését kell kérnünk a milliós főváros azon szerencsétlen pariáinak érdekében, akik elmu-

lasztották, hogy háztulajdonosnak szülessenek, vagy a háboruban azzá emelkedjenek.

Semmit sem javított a háziur

Még a régmúlt békeidőkből ismerjük ezt a háztulajdonosi erényt. Már akkor is a lakóra igyekezett áthárítani a legesekelebb tartozást, javítást, átalakítást, amely az akkori lakbérrendelet szerint is őt terhelte volna. Hiszen a lakáshány nálunk nem olyan probléma, amelyet csak a háború vetett volna felszínre, s aki nem akarta magát kitenni a felmondás és lakáskeresés gyötreimének, a háziurhoz való s legtöbbször eredménytelen tétlenség-futás Odysseájának, az inkább a saját zsebéből fizette ki a házban mindennapos vendégként üdvözölt szerelő-, javító- és építőmunkásokat. Mióta azonban háború van, a háziurak az ökvellenül szükséges legkisebb javítás elvégzésére sem hajlandók többé. Ismerünk helyeket, ahol a tetőkön át esurog be a víz a bérlő lakásába, tönkretéve annak butorait, egészségtelemné téve az ott tartózkodást s a háziur a kérésre, a sürgetésre, a felszólításra még csak nem is válaszol. Csak nem fog pénzt beleölni abba az épületbe, amelynek lakásait nem drágíthatja többé, holott eddig az emelés művészetében a díjbirkózókat is csuffá tette.

Világítás, lift és egyebek

Szigoru rendelet van a lépcsőházak világításáról, amelynek betartására Sándor László főkapitány figyelmeztette a házmestereket s betartásának ellenőrzésére utasította a rendőri közegeit is. A legtöbb háziur egyszerűen filtyet hány ennek a rendelkezésnek s esti tíz óra után koromsötétség mered a hazabotorkáló lakóra, aki sohasem lehet biztonságban afelől, vajjon a lépcső melyik fordulójánál ragadja mellén, a folyosón, a félreeső helyen bujkáló betörő, vagy rablótolvaj.

Sőt a házmesternek indolenciája ma már annyira megy, hogy a lépcsőházat még arra

a pár percre sem világítják ki, mialatt a lakó a kaputól lakása ajtajáig ér.

Soha még nem szünő, örökös panasza a pesti lakónak a lift, amelylyel akkor is baj van, ha jár, akkor is, ha nem. De ma már szinte kivételes állapotnak mondható az, ha a lift rendesen működik. Tudunk házakat, ahol a liftszolgáltatást a háziur minden keményebb ok nélkül csupán azért szünetelteti, mert ez neki megtakarítást jelent. Az illető ház teljhatalmu ura és tulajdonosa négy hétig nyaralt és ez idő alatt a lift működése teljesen szünetelt, annak az egyetlen napnak kivételével, amikor a háziur nyaralását megszakítva, Pestre érkezett. Ekkor csodák-csodájára, rögtön meggyógyult a „beteg” lift, igaz, hogy csak huszonnégy órára, mert a háziur elutazása után újból „megbetegedett”. Igaz, hogy a háborus munkás- és anyagihiány okozója lehet az ilyen liftzavaroknak, de az ilyen húzamos krónikus zavar semmiféle munkás- és anyagihiánnyal nem menthető kijátszása a lakóknak, akiktől viszont könyörtelenül behajtják házbérfizetés alkalmával a lifthasználati járulékat is. Ha pedig jár a lift, teljesen a háziur és a vele érzelmi közösségben levő házmester önkényétől függ, hogy mikor tartják jónak a lift járatását. Éppen azokban az időközökben, amikor a ház lakóinak leginkább szükségük volna a liftre, reggel 8—10 óra között, amikor a háziasszonyok piaci bevásárlásaikról kosarakkal, szatyrokkal megterhelten térnek vissza és délután 2—4 között, amikor a minisztériumokból és egyéb hivatalokból jönnek haza fáradtan a dolgozó tisztviselők, szünetel a lift.

Felhívjuk a rendőrség figyelmét ezekre a botrányos állapotokra, annál is inkább, mert úgy hisszük, hogy a rendőrségnek módjában áll a liftszolgáltatás körül mutatkozó „zavarokat” ellenőriznie és módjában áll a liftközlekedés időtartamát egységesen a lakók érdekeinek megfelelően szabályoznia is.

Tudvalevő, hogy a háziurak a házaikban található összes részfelszerelési cikkeket a kormány rendeletére a fémközpontnak voltak kötelesek beszolgáltatni. Le is szerelték már az összes pesti házakban a rézkályhákat, rézcsapokat és a rézkorlátokat is. Sok helyen azonban még máig sem pótolták a leszerelt fegyvereket és vannak lakások, amelyekben a fürdőszoba hónapok óta hasznavehetetlen, mert a leszerelt rézhengerek helyébe máig sem állították bádog vagy egyéb anyagból készült hengereket, sőt vannak épületek, ahol a folyo-

són végighuzódó rézkorlátokat sem pótolták mással, úgy hogy az ilyen házakban valósággal életveszélyes a folyosóra való kimozdulás is. A rendőrségnek egy pillanatra sem volna szabad közömbösen néznie ezt a hajmeresztő állapotot.

A kapualjak rothadó szemete

Nem tudjuk, kinek a rovására írjuk azt a felháborító állapotot, amely különösen az utolsó háborus években valósággal rendszerré lett: hogy a szemétes kosarak sokszor napokig hevernek a kapuk alatt, hasztalanul várva a szemétkihordó vállalat kocsijainak jelentkezését. Dinnyehéj, gyorsan rothadó gyümölcsmaradékot, romlott tojás, ételhulladékok orriacsaró büze tölti be csaknem minden házban a kapualjak, a lépcsőházak levegőjét, terjesztve a járvány, a betegségek, a milliárd bacillust, amelyeket a kapun ki- és bejárók naphosszat kénytelenek a tüdejükbe szívni. Tudjuk, hogy a takarmányhiány és a rekvirálások miatt a szemétfuvarozási vállalat nehézségekkel küzd, de ezek a nehézségek távolról sem oly nagyok, hogy ezt a botrányos helyzetet indokolhatnák. Hiszen ha már most nyáron ilyenek az állapotok, mit várjunk a téltől, amikor az erős havazások sokszor az utcai közlekedést is lehetetlenné teszik? Itt tehát gyors segítségre van szükség.

Csak dióhéjban és vázlatosan festettük le a pesti ház életének háborus rendjét. Hogy ez a rend nem rend és csak a lakók meg-megújuló panaszaira és siránkozására ad alkalmat, az nyilvánvaló. Am ma már a panaszkodástól is elszokott a leterrorizált, megnyomorgatott lakó, a kin a háziuri és házmesteri önkény fajtközö dűhe a legkülönbözőbb formákban tölti ki bosszuját. Egy budai háziur, aki a holddog békeidőkben bérleengedéssel tudta csak marasztalni a házából eligyekvő lakóját, ma, a mikor a lakásinség kapcsán műtaikozó konjunktura oly előnyösen volna kiaknázható, (ha az átkozott béremelési és felmondási titulum nem volna érvényben), a következő brutális szavakkal utasította el panaszkodó és orvoslást kérő lakóit:

„Föl is ut, alá is ut!”

— Akinek nem tetszik, az költöz-zék ki! Fel is ut, alá is ut! Két kapuja van a háznak; aki az egyiket bejött, változatosság okáért, most a másikon mehet ki!

És amilyen a háziur, épp olyan a házmester.

Amiket itt elmondottunk, csak komprimált kivonata a közönség köréből hozzánk érkező panaszoknak. Nyilvánosságra kell hoznunk ezeket, mert közérdek, hogy a háziuraknak ez a fajtája kiírható legyen a pesti közéletből. Cikkünk természetesen nem általánosít s hangsúlyozzuk, hogy még ma is vannak, bár egyre fogyó számban, Budapesten tisztességes, jóérzésű háziurak, akiket fehér hollóként kell azonban idestova emlegetnünk.

A főkapitány nyilatkozata

Megkérdeztük Sándor László főkapitányt, tud-e valamit tenni a rendőrség e viszonyoknak az orvoslására. A főkapitány a következő választ adta munkatársunknak:

— Ismerem ezeket a bajokat, amelyeken a rendőrség, a tőle telhető módon, eddig is igyekezett segíteni. A lépcsőházak világitására vonatkozólag nemrég adtam ki rendeletet, amelyet ezentúl fokozott szigorral fogunk végrehajtani a háziurakkal és már holnap utasítani fogom a rendőröket, hogy a lépcsőházak kivilágítását a legszigorubbán őrizték ellen s a mulasztásról azonnal tegyenek jelentést. A rendelet ellen vétő háztulajdonosokat pedig könyörtelenül megbírságozom.

Együttal fel fogom kérni majd a közönséget is, hogy a tapasztalt kihágás esetén tegyen jelentést azonnal a legközelebbi őrszemnél, vagy rendőrőrszobán, hogy a rendeletet

megszegők ellen az eljárás megindítható legyen.

Ami a lift körül mutatkozó visszaéléseket illeti, ezeknek beszüntetésére is gondol a rendőrség és főleg a liftközlekedés időtartamának egységes szabályozását tartom olyan gondolatnak, amely segítené valamelyest az állapotokon.

A szemétfuvarozás körül említett panaszok orvoslása elsősorban a főváros illetékes téngezőinek hatáskörébe tartozik.

Ami pedig a javításokat illeti, ezeknek elbírálása magánjogi kérdés és szintén nem tartozik a rendőrség hatáskörébe, hanem az előjáróság és bíróságokéba.

Az alsztrződésekről nekem is tudomásom van, ezeknek ellenőrzése természetesen rendkívül nehéz és a rendőrség csak konkrét feljelentés meglétele esetén tudna eljárni a rendeletet ily módon kijátszani akaró háztulajdonosok ellen.

Kijelenthetem, és ez uton is figyelmeztetem a közönséget arra, hogy bármilyen panasz esetén haladéktalanul forduljon a rendőrséghez, amely ha csak módjában áll, iparkodni fog ezeket a panaszokat orvosolni is.

Csák Zoltán.

Kétezer diákleány hajlék nélkül

A most már végtelékig elfajult lakásinség s az ellátás nehézsége a fővárosban tanuló diákok és diákleányok egész tömegét érinti. Nincs lakás a diákság számára. A középiskolákban most folynak a felvételek; a tudományegyetem ülönböző fakultásaira pedig szeptember hó 16-án kezdődnek a beiratkozások, de máris megteltek mindazok a hajlékok, amelyekben a kevésbbé tehető, vagy a teljesen szegény diákok otthont találhatnak. A tanulói fűjság jövő reménységének katasztrófáját jelenti ez a rettenetes helyzet, mely valósággal kétségbeesztő probléma elé állította a diákságot.

A háboru által sújtott leányok védelmére alakult Zsófia Leányegyesülethez máponként tömegével érkeznek a kétségbeesett, kéro levelek. Másod- és harmadéves tanulóintézeti növendékek, első s második egyetemi tanévet végzett nők egész serege könyörög egy-egy akármilyen hajlékért s nevelőnői, akárhány-szor bonni szolgálatokra ajánlják fel minden szabad idejüket, szerény ellátás fejében. Halmos István dr. titkár mindent elkövetett, amit csak lehetett, hogy ezeket a hajlék nélkül maradt, tanulásukat már a mult tanévben megkezdett nőket fedél alá juttassa, nehogy semmivé váljon jövő reménységük. Hiába! Százszámra kellene rajtuk segíteni, s ez lehetetlen. Úgyancsak a Szocialis Misszió is derekas munkát végzett. Ennek a az áldásos intézménynek egyik munkatársa, Mária nővét, szomorú képet nyujt alábbi információjában a lakást, hajlék kereső hajléktalan diákleányokról: